

Sekretariatet
Elsa Persson
elsa.persson@regionjh.se

Regionstyrelsen
RS/658/2024
2024-10-22

Skrivelse och förfrågan till regionfullmäktige angående persontrafik Åre - Umeå via Ragunda - ZYAC-BANAN

Ärendebeskrivning

ZYAC-banan är en sammanslutning av kommuner längs järnvägssträckningen mellan Umeå och Östersund via övre Ådalsbanan och Stambanan genom övre Norrland. Samarbetet har gjort en framställan till Region Jämtland Härjedalen, Region Västerbotten och Region Västernorrland där man önskar att de tre regionerna uttalar sig positivt om att verka tillsammans för att möjliggöra persontågtrafik på sträckan Umeå-Östersund via Sollefteå och vidare mot Åre. I framställan framgår också att man önskar att de tre regionerna samverkar med kommunerna i en arbetsgrupp för att arbeta vidare med frågan.

Banans relativt låga hastighet och begränsade kapacitet i kombination med begränsad fordonstillgång och höga trafikknaster i förhållande till resandeunderlag och andra faktorer gör det svårt att i dagsläget realisera önskan om persontågtrafik mellan Umeå – Östersund via Sollefteå och vidare mot Åre. Enligt WSP:s utredning *Persontågtrafik mellan Umeå – Sollefteå – Östersund – Förstudie kring förutsättningar på kort och sikt* (RUN/709:11/2020), daterad 2021-09-23, bedöms nettokostnaden för Region Jämtland Härjedalens del vara cirka 12 mnkr/år för tre dubbelturer per dag på banan. Nettokostnaden anses med anledning av bland annat fordonstyp vara lågt räknad.

För att persontrafik ska vara möjlig på den aktuella sträckan behövs åtgärder vid stationer och perronger. Dessutom behövs triangelspår i Västeråsby, införande av ERTMS-signalsystem samt flera kapacitets- och hastighetshöjande åtgärder. Enligt WSP:s utredning uppgår investeringarna till 500 - 600 mnkr, vilket också anses vara lågt räknat. Åtgärderna saknar finansiering från Trafikverket.

Regionfullmäktige fattade beslut i april 2024, § 57, om att ställa sig bakom Norrtåg AB:s dokument 2040 – en tågvision (Tågstrategi Norrtåg). I tågvisionen är en utveckling av basutbudet som motsvarar dagens Norrtågstrafiktrafik efter norrlandskusten och de tre tvärstråken prioriterat, liksom den kommande trafikeringen av Norrbotniabanan då den är färdigställd. För Mittbanan innebär basutbudet ett tåg i timmen i vardera riktning på sträckan Sundsvall – Östersund, och ett tåg i vardera riktning varannan timme på sträckan Östersund – Åre/Duved. Initiativet från ZYAC-banan skulle innebära att resurser för att kunna etablera persontågtrafik mellan Umeå – Östersund via Sollefteå och vidare mot Åre skulle behöva tas från den prioriterade trafiken i basutbudet.

Utifrån regionfullmäktiges beslut är den högst prioriterade frågan när det gäller tågtrafiken för Region Jämtland Härjedalen att förverkliga det föreslagna basutbudet som framgår i 2040 – en tågvision (Tågstrategi Norrtåg). Däremot är det på längre sikt möjligt att prioritera ett arbete för att stärka banan och möjliggöra persontågtrafik mellan Umeå – Östersund via Sollefteå och vidare mot Åre.

Mot bakgrund av ovanstående ingår Region Jämtland Härjedalen i den föreslagna arbetsgruppen under förutsättning att Region Västernorrland och Region Västerbotten deltar och verkar för inrättande av persontågtrafik.

Kollektivtrafiknämnden behandlade ärendet den 16 oktober 2024, § 53, och föreslår regionfullmäktige:

1. I enlighet med antagen tågvision (Tågstrategi Norrtåg) prioriterar Region Jämtland Härjedalen basutbudet inom Norrtågstrafiken.
2. Region Jämtland Härjedalen ingår i föreslagen arbetsgrupp under förutsättning att Region Västernorrland och Region Västerbotten deltar.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen tillstyrker kollektivtrafiknämndens förslag.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Henrik Strömberg
Områdeschef kollektivtrafik

Utdrag till

ZYAC-banan
Region Västernorrland
Region Västerbotten